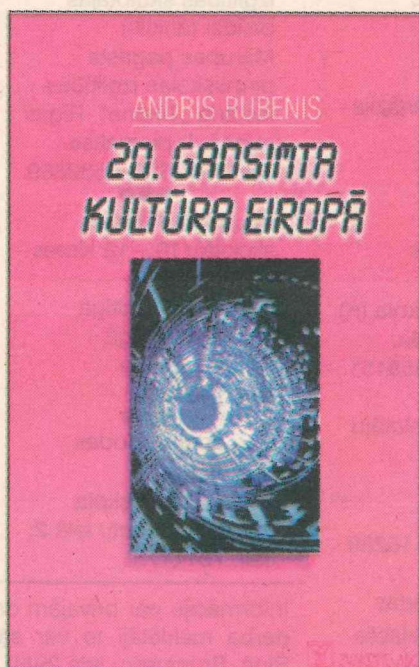

Kultūras vēsture un saskarsmes ētika

Iznācis pazīstamā filozofa un kultūrvēsturnieka Latvijas Mākslas akadēmijas un Latvijas Universitātes profesora Andra Rubena sagatavotais mācību līdzeklis „20. gadsimta kultūra Eiropā” (R.: Zvaigzne ABC, 2004. – 456 lpp.). Ieinteresēta lasītāja mājas bibliotēkas un, protams, mācību iestāžu un publisko grāmatu krātuvju plauktos jaunā grāmata piepulcēsies autora jau iznākušajiem kultūras vēstures sējumiem (Senās Grieķijas kultūra. – R.: Zvaigzne ABC, 1998. – 336 lpp.; Senās Romas kultūra. – R.: Zvaigzne ABC, 1999. – 312 lpp.; Viduslaiku kultūra Eiropā. – R.: Zvaigzne ABC, 1997. – 528 lpp.; Renesanses un reformācijas kultūra Eiropā. – R.: Zvaigzne ABC, 200. – 388 lpp.; Absolūtisma un apgaismības laikmeta kultūra. – R.: Zvaigzne ABC, 2001. – 408 lpp.; 19. gadsimta kultūra Eiropā. – R.: Zvaigzne ABC, 2002. – 592 lpp.). Tas ir visnotaļ apjomīgs liedarbs, kura kopējais apjoms pārsniedz 3 000 lappuses.

Uzrunājot jaunās grāmatas lasītāju, autors saka: „20. gadsimts, nesdams Eiropas politiskās, tehniskās un ekonomiskās vareņības pieaugumu, saasinā-

ja cilvēka traģiskās eksistences jautājumus, kas izpaudās visaptverošās kultūras krīzes apjausmā. Pirmo reizi vēsturē cilvēka individuālās esības problēma saplūda ar pasaules pastāvēšanas nosacījumu perspektīvu. .. Bīstamā pietūvināšanās cilvēces iznīcības robežai ekoloģiskās, demogrāfiskās un nacionālās krīzes situācijā saasināja politiku, zinātnieku un tehniķu sociālās atbildības jautājumu”. Kā tas izpaudies kultūras vēsturē, lasītājs var pārliecināties gan grāmatas nodaļās un para-

grāfos par 20. gadsimta kultūras parādībām un virzieniem (modernismu, dadaismu, sirreālismu, futurismu, postmodernismu, feminismu, utilitārismu, scientismu utt.), gan apcerēs par tādu izcilu pagājušā gadsimta intelektuāļu kā O. Špenglers, V. Benjamīns, A. Dž. Toinbijs, J. Heizings, Z. Freids, K. G. Junga, Ē. Fromms, H. Ortega i Gasetis, K. Jaspers, M. Heidegers, Ž. P. Sarts, G. Markess, R. Bultmans, A. Kamī, M. Bubers, S. de Bovuāra u. c. radošo dzīvi un viņu paustajiem uzskatiem.

Ernsts Kasīrsers, kurš arī tiek uzskatīts par vienu no ietekmīgākajiem aizgājušā 20. gadsimta intelektuāļiem, „Apcerējumā par cilvēku” (1944) rakstīja: „Māksla un vēsture ir spēcīgākie cilvēka izpētes instrumenti”. Andra Rubena sarakstītie mācību līdzekļi kultūras vēsturē ir vēstījums gan par vēstures

norisēm, gan mākslas un intelektuālās domas attīstību, tādēļ ieinteresēts lasītājs tajos meklē un atrod ne tikai nepieciešamo informāciju, bet arī materiālu pārdomām par daudziem cilvēka un sabiedrības dzīves pamatjautājumiem.

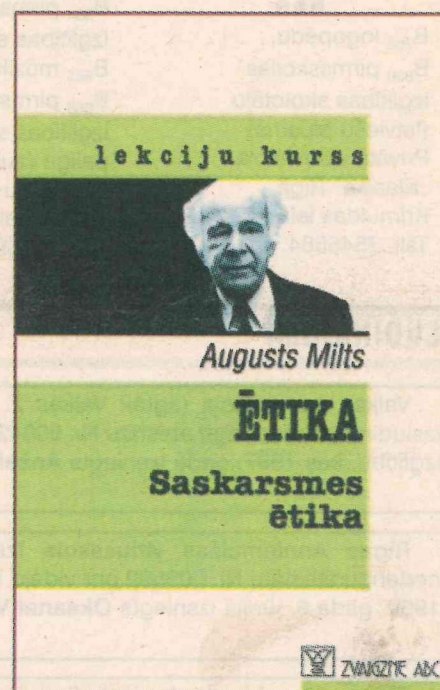
Sērijā „Lekciju kurss” izdots pazīstamā ētikas jautājumu interpretētāja daudzu studentu iemīļotā pasniedzēja Augusta Milta lekciju cikls „Saskarsmes ētika” (R.: Zvaigzne ABC, 2004. – 157 lpp.), kas ir iepriekšējo darbu „Ētika. Kas ir ētika” (R.: Zvaigzne ABC, 1999. – 58 lpp.) un „Personības un sabiedrības ētika” (R.: Zvaigzne ABC, 2000. – 88 lpp.) turpinājums. Autors gatavo publicēšanai lekciju kursa noslēguma daļu „Ētikas vērtības un principi”.

Saskarsme ir kompleksa problēma. Latvijā līdz šim uzmanība galvenokārt ir veltīta saskarsmes psiholoģijai, sociālajai psiholoģijai, socioloģijai un saskarsmes etiķetei. Nenoliedzami šie aspekti ir svarīgi saskarsmes jautājumu risināšanā, taču būtisks ir arī to ētiski filozofiskais skatījums. Tādēļ A. Milta lekcijās nozīmīga vieta ierādīta saskarsmes

morāliem argumentiem, retorikas un metodes jautājumiem (mūsdienu neoretorika ir sava veida argumentācijas māksla). Tāpat kā iepriekšējos darbos, īpaša uzmanība ir veltīta personības attīstības ētiskiem jautājumiem.

Lekciju kursā aplūkoti saskarsmes veidi un loma, saskarsmes morālie argumenti un metodes, stāstīts par verbālo un neverbālo saskarsmi, par saskarsmes paradoksiem, humoru un nopietnību. Autors da-

kas gūta, docējot ētiku, saskarsmes ētiku, ētikas pamatus biznesā un profesionālo ētiku Latvijas Universitātē, Latvijas Kultūras akadēmijā, ētikas skolotāju un skolu vadītāju, ierēdņu un citu profesijuursos, arī 2001. gada 3x3 nometnē Katskiļos (ASV). Jaunajā darbā radoši izmantotas atziņas, kuras autors guvis, strādājot par zinātnisko vadītāju un konsultantu LU Filozofijas un socioloģijas institūta Nacionālās mut-

sfērās, bet lai šis paplašinājums nebūtu vienlaicīgi arī virzība sekulumā, virspusējībā, attiecību diletantismā, ir nepieciešams saglabāt, padziļināt, tālāk izkopt mūžīgās ētiskās vērtības, bez kurām cilvēciska dzīve nav domājama. Lai cik fantastiski un neticami no šodienas viedokļa nebūtu nākotnes sasniegumi, cilvēces pieredze ļauj tomēr secināt, ka cilvēku un cilvēces dzīve arī turpmāk nebūs bez dramatisma, riska, jūtu daudzveidības, bez kļūdām, vilšanās, sāpēm, bez atbildības par savu un citu dzīvi.

Lekciju kursā apkopota autora ilgu gadu pieredze,

vārdu vēstures pētnieku grupā. Ekspedīcijās Zemgalē, Latgalē, Vidzemē, Sēlijā un Kurzemē uzklautie daudzie dzīvēstāsti ir papildinājuši grāmatu gudrības ar cilvēku apjēgto un pārdzīvoto, nereti pat prātam grūti aptveramās situācijās.

Tāpat kā citus šīs sērijas darbus, A. Milta lekciju ciklu „Saskarsmes ētika” ar interesi lasīs gan tagadējie studenti, gan tie, kuriem arī pēc augstskolas diploma iegūšanas saglabājusies urdoša interese par filozofijas, ētikas un psiholoģijas problēmām.

Apgāda „Zvaigzne ABC”
redaktors
J. Goldmanis

INFORMĀCIJA

APGĀDA „ZVAIGZNE ABC” IZDEVUMI 2004. GADA OKTOBRĪ

Sākums, nr. 5. (41) 2004. Metodisks un informatīvs izdevums sākumskolas un pirmsskolas pedagogiem	Ls 1.26
Alfabēts. Plakāts	Ls 0.41
Es rakstu pats!	Ls 0.41
Aut. kol. Mazā Zīle. Latviešu valodas burtnīca 1. klasei, 2 daļa	Ls 0.83
Э. Райт, Л. Широнина. АБЭВЭГЭДЭЙКА. Пропись 3	Ls 0.83
З. Мелбарде, О. Никодемус, М. Розите. География Латвии для 9-го класса	Ls 3.10
С. Гросберга. Задания и практические работы по географии Латвии для 9-го клас	Ls 1.16
V. Vahere. Vācu-latviešu, latviešu-vācu mācību vārdnīca	Ls 2.73
Rainis. Uguns un nakts. Sērija „Vajadzīga grāmata”	Ls 2.10
F. Bārda. Dzejas izlase. Sērija „Vajadzīga grāmata”	Ls 2.10
A. Rubenis. 20. gadsimta kultūra Eiropā	Ls 6.30
J. Ovsijenko. Krievu valoda iesācējiem. Pašmācības kurss	Ls 4.52
M. Cielēna. Mākoņaitiņa Alba. Sērija „Lasītprieks!”	Ls 3.10
P. Stjuarts, K. Ridels. Vētras dzinējs. Sērija „Malaszemes hronika”	Ls 4.41
S. Rīsa. Burve	Ls 3.57
K. Nestlingere. Kristas slepenā dienasgrāmata/ Paula slepenā dienasgrāmata	Ls 1.79
Ģeogrāfiskās spēles	Ls 4.52
Pasaku spēles	Ls 4.52